

Dictamen en relació amb la consulta formulada per una societat municipal, relativa a la legitimació per al tractament del nom sentit en relació amb determinats col·lectius

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades una consulta formulada pel delegat de protecció de dades d'una societat municipal en la qual pregunta, en relació amb determinats col·lectius de persones, *“si podem anomenar amb el “nom sentit” amb el qual s’identifiquen i garantir el canvi de nom en la documentació “administrativa”, a excepció de la documentació relativa a tràmits de caràcter oficial, on l’entitat haurà d'utilitzar el nom que consti en la documentació oficial de la persona, a les persones transsexuals i transgènere, així com les persones intersexuals.”*

Analitzada la consulta, vista la normativa vigent aplicable, i d'acord amb l'informe de l'Assessoria Jurídica, es dictamina el següent:

I

(...)

II

La societat municipal que formula la consulta fa referència al “Programa Treball i Formació - Línia Trans”, DLLD i Dones en situació de vulnerabilitat”, del SOC, que preveu subvencions (entre d'altres, a ens locals), per a dur a terme actuacions en relació amb la inserció laboral dels següents col·lectius:

- “- Trans: persones trans inscrites com a demandants d'ocupació no ocupades (DONO);
- DLLD: persones en situació de desocupació de llarga durada inscrites com a demandants d'ocupació no ocupades (DONO);
- Dona: dones en situació d'atur que es trobin en situació de violència, monoparentals o en situació de vulnerabilitat, inscrites com a demandants d'ocupació no ocupades (DONO).”

La consulta explica que la societat municipal, com a encarregada del foment de l'ocupació al seu municipi, podria sol·licitar aquesta subvenció al SOC, per la qual cosa pregunta *“si podem anomenar amb el “nom sentit” amb el qual s’identifiquen i garantir el canvi de nom en la documentació “administrativa”, a excepció de la documentació relativa a tràmits de caràcter oficial, on l’entitat haurà d'utilitzar el nom que consti en la documentació oficial de la persona, a les persones transsexuals i transgènere, així com les persones intersexuals.”*

En concret, la consulta formula les següents preguntes:

“ - Per a donar compliment a l'article 23 de la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir el drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, n'hi ha prou amb sol·licitar a les persones pertanyents a aquests col·lectius quin és el seu nom sentit i el gènere amb el qual s'identifiquen? Podria considerar-se una dada excessiva o, per contra, podríem considerar que és una dada necessària de cara al Programa i a la no discriminació d'aquestes persones?

- Sol·licitar el nom sentit a les persones d'aquests col·lectiu requereix d'un consentiment específic? Quina seria la legitimació per al tractament d'aquestes dades? Conèixer aquesta dada suposa el tractament d'una categoria especial de dada? (...).

- S'ha d'establir algun procediment específic com ha fet l'Ajuntament (...) amb l'aprovació del "Decret d'alcaldia pel qual es garanteix el dret de les persones transsexuals i transgènere i les persones intersexuals a ser tractades i anomenades d'acord amb el nom i el gènere amb els quals s'identifiquen" (<https://www.gub.cat/ajuntament/ajuntament-de-barcelona/decret-dalcaldia-pel-qual-es-garanteix-el-dret-de-les-persones-transsexuals-i-transgènere-i-les-persones-intersexuals-a-ser-tractades-i-anomenades-dacord-amb-el-nom-i-el-gènere-amb-els-quals-sidentifiquen>) o el Servei d'Ocupació de Catalunya (<https://www.gub.cat/servei-docupacio-de-catalunya>) per tractar aquestes dades? O, és necessari que, dins de la potestat d'autoorganització que té l'Ajuntament reconeguda a l'article 4.1.a) de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, dicti un decret de naturalesa organitzativa per a poder donar compliment a l'article 23 de la Llei 11/2014, així com els articles 9.2 i 14 de la Constitució i als articles 4.2 i 40.8 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya?

- Quines són les recomanacions d'aquesta autoritat sobre aquests tractaments de dades? En cas de poder recollir aquestes dades, ens han d'acreditar la situació mitjançant l'exhibició de la targeta sanitària o, per exemple, la signatura d'una declaració responsable?."

Situada la consulta en aquests termes, cal partir de la base que segons l'article 4.1 del Reglament (UE) 2016/679, de 27 d'abril, general de protecció de dades (RGPD), són dades personals *“toda información sobre una persona física identificada o identificable («el interesado»); se considerará persona física identificable toda persona cuya identidad pueda determinarse, directa o indirectamente, en particular mediante un identificador, como por ejemplo un nombre, un número de identificación, datos de localización, un identificador en línea o uno o varios elementos propios de la identidad física, fisiológica, genética, psíquica, económica, cultural o social de dicha persona;”*

El tractament de dades de persones físiques, en concret, persones dels col·lectius esmentats, arran de la seva participació en programes d'ocupació laboral, entre d'altres, la dada del “nom sentit” d'aquestes persones, es troba sotmès als principis i garanties de la normativa de protecció de dades personals (RGPD, i Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (LOPDGDD)).

III

Pel que fa al marc normatiu en el que s'emmarca la consulta, cal tenir en compte l'article 23 de la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals,

transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia (en endavant, Llei 11/2014), al qual es refereix la consulta:

*“1. En l'àmbit de les administracions públiques de Catalunya, especialment en l'àmbit educatiu i universitari, s'han d'establir per reglament les condicions perquè les **persones transgènere i les persones intersexuals siguin tractades i anomenades d'acord amb el nom del gènere amb què s'identifiquen**, encara que siguin menors d'edat.*

2. Les administracions públiques de Catalunya han de vetllar, en qualsevol de llurs procediments, pel respecte a la confidencialitat de les dades relatives a la identitat de gènere de les persones beneficiàries d'aquesta llei.

3. S'ha de garantir, en qualsevol cas, el dret a consulta i a informació específica per a persones transgènere i per a persones intersexuals en àmbits com l'accés al mercat de treball, els tractaments hormonals i les intervencions quirúrgiques o la salut sexual i reproductiva.

(...).”

Així mateix, segons l'article 22.6 de la Llei 11/2014: *“Les administracions públiques de Catalunya han d'establir els mecanismes necessaris perquè la **documentació administrativa** s'adeqüi a les relacions afectives de les persones LGBTI i a l'heterogeneïtat del fet familiar.”*

Cal fer notar que, en el moment d'emetre aquest dictamen, no consta que s'hagi dut a terme el desenvolupament reglamentari (art. 23.1 Llei 11/2014) que hauria de concretar les condicions en què caldria emprar el nom sentit, és a dir, el nom amb el que s'identifica una persona trans, corresponent a un gènere diferent al gènere assignat en néixer, en l'àmbit de les Administracions públiques catalanes.

Segons la disposició addicional novena de la Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació, referida al canvi de nom i el reconeixement del sexe de les persones transgènere:

“El Govern ha d'aprovar en el termini de dotze mesos un avantprojecte de llei sobre el canvi de nom i el reconeixement del sexe de les persones transgènere, basant-se en recomanacions internacionals com la Resolució 2018 (2015) de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa.”

Tampoc no consta que s'hagi produït aquest desenvolupament normatiu previst a la Llei 19/2020.

A nivell estatal cal fer referència a la Llei 3/2007, de 15 de març, reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe, segons la qual (article 1):

“1. Toda persona de nacionalidad española, mayor de edad y con capacidad suficiente para ello, podrá solicitar la rectificación de la mención registral del sexo.

*La rectificación del sexo conllevará el **cambio del nombre propio** de la persona, a efectos de que no resulte discordante con su sexo registral.*

(...).”

Segons l'article 2 de la mateixa Llei:

“1. (...). En la solicitud de rectificación registral se deberá incluir la elección de un nuevo nombre propio, salvo cuando la persona quiera conservar el que ostente y éste no sea contrario a los requisitos establecidos en la Ley del Registro Civil.”

La mateixa Llei 3/2007 preveu que el canvi de sexe i de nom obliga a la persona que l'obté a sol·licitar l'emissió d'un nou DNI ajustat a la inscripció registral rectificada, conservant el mateix número de DNI (article 6.2).

Vistes aquestes previsions, partim de la base que la normativa vigent preveu un procediment específic per al canvi registral de sexe que, si així ho vol l'afectat, pot incloure també el canvi de nom, per tal d'incorporar el “nom sentit” en documents identificatius de la persona afectada, principalment el DNI i, a partir d'aquí, en els documents i els tràmits administratius que correspongui.

Ara bé, a banda que les persones interessades segueixin aquest procediment registral -o en aquells casos en què no es segueix i, per tant, no hi ha canvi de nom registral i al DNI-, la normativa estudiada preveu que les persones afectades siguin tractades i anomenades d'acord amb el nom del gènere amb què s'identifiquen en les seves relacions amb l'Administració.

En aquest context, cal examinar la licitud del tractament del nom sentit en el supòsit plantejat, als efectes de la normativa de protecció de dades.

IV

El tractament de dades personals, en aquest cas, de persones físiques beneficiàries de determinats programes d'inserció laboral, ha de donar compliment als principis i les garanties que estableixen l'RGPD i l'LOPDGDD, entre d'altres, el principi de licitud del tractament (art. 5.1.a RGPD).

L'article 6 de l'RGPD disposa el següent:

“1. El tratamiento solo será lícito si se cumple al menos una de las siguientes condiciones:

- a) **el interesado dio su consentimiento** para el tratamiento de sus datos personales para uno o varios fines específicos;*
- b) el tratamiento es necesario para la ejecución de un contrato en el que el interesado es parte o para la aplicación a petición de este de medidas precontractuales;*
- c) el tratamiento es necesario para el cumplimiento de una obligación legal aplicable al responsable del tratamiento;*

- d) el tratamiento es necesario para proteger intereses vitales del interesado o de otra persona física;
- e) el tratamiento es necesario para el **cumplimiento de una misión** realizada en interés público o en el ejercicio de poderes públicos conferidos al responsable del tratamiento; (...).”

L'Ordre EMT/176/2021, de 9 de setembre, per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió de subvencions del Programa Treball i Formació (SOC - Treball i Formació), té per objecte “regular les subvencions del Programa Treball i Formació per a la realització de projectes de millora de l'ocupabilitat de les persones treballadores en situació d'atur amb especial vulnerabilitat i amb dificultats per accedir al mercat laboral, que promou el Servei Públic d'Ocupació de Catalunya” (base 1). Les entitats beneficiàries poden ser, entre d'altres, les administracions locals de Catalunya, o els seus organismes autònoms o les entitats amb competència en matèria de polítiques actives d'ocupació (base 3.1.a)), com podria ser, si escau, la societat municipal que formula la consulta.

En el cas que ens ocupa, i a la vista de la informació disponible (bases 13, 14 i 15.4 de l'Ordre EMT/176/2021), ens trobem davant d'una activitat subvencional de concurrència competitiva (art. 22.1 Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions (LGS)).

Segons la base 6 de la mateixa Ordre, les actuacions previstes s'adrecen a les persones, aturades o inactives, amb dificultats d'accés al mercat de treball o en situació d'especial vulnerabilitat.

La Resolució EMT/2340/2022, de 19 de juliol, per la qual s'obre la convocatòria per a l'any 2022 del programa Treball i Formació per a la Línia Trans*, DLLD i Dones en situació de vulnerabilitat (SOC – TRFO TRANSDLLD-DONA), estableix com cal acreditar la informació que caldria aportar en cada cas (situació d'atur o desocupació de llarga durada, acreditació de família monoparental, acreditació de diferents situacions de vulnerabilitat social, etc).

Als efectes que interessin, i pel que fa al col·lectiu de persones trans, a banda de la informació que pugui correspondre presentar per acreditar la condició de persones aturades, la Resolució EMT/2340/2022, especifica el següent (article 5):

*“5.1 Les **persones destinatàries de les subvencions** que preveu aquesta Resolució són les que recull la base 6 de l'annex 1 de l'Ordre EMT/176/2021, de 9 de setembre.*

5.2 Per aquesta Resolució els col·lectius de persones destinatàries i els seus requisits específics són els següents:

a) *TRANS (Persones trans*): Persones que no s'identifiquen amb el gènere que li va ser assignat en néixer segons les seves característiques biològiques, sigui per què se sent del gènere contrari o bé per què la seva identitat no s'ajusta a les categories de gènere tradicionalment establertes. Aquestes persones han d'estar en situació d'atur inscrites al Servei Públic d'Ocupació de Catalunya com a demandants d'ocupació no ocupades (DONO).*

L'acreditació de la condició de persona trans* s'ha de fer mitjançant la presentació d'una Declaració Responsable de la persona participant.

(...).

Segons l'article 69.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de procediment administratiu comú de les administracions públiques (en endavant, LPAC):

“1. A los efectos de esta Ley, se entenderá por declaración responsable el documento suscrito por un interesado en el que éste manifiesta, bajo su responsabilidad, que cumple con los requisitos establecidos en la normativa vigente para obtener el reconocimiento de un derecho o facultad o para su ejercicio, que dispone de la documentación que así lo acredita, que la pondrá a disposición de la Administración cuando le sea requerida, y que se compromete a mantener el cumplimiento de las anteriores obligaciones durante el período de tiempo inherente a dicho reconocimiento o ejercicio.

(...).

En relació amb la legitimitat del tractament de dades personals a què es refereix la consulta, d'entrada, **la base jurídica prevista a l'article 6.1.e), pot habilitar el tractament d'informació de persones beneficiàries** del programa Treball i Formació, si escau, per part de la societat municipal, que resulti necessària, adequada i pertinent per al compliment de les actuacions d'inserció laboral del Programa, per exemple, l'acreditació com a persones aturades, o d'altres requisits exigibles per optar als ajuts. En concret, aquesta base legítima legitimaria l'aportació d'una declaració responsable prevista a l'article 5.1.a) de la Resolució esmentada, declarativa de la condició de persona trans, que és requisit per a acollir-se al Programa.

Sobre això, fem notar que, segons la informació disponible al web www.serveiocupacio.gencat.cat, que esmenta la pròpia consulta: *“Les Oficines de Treball del SOC atenen a les persones amb el nom i el gènere amb què s'identifiquen en els tràmits vinculats a la seva demanda d'ocupació. La incorporació del nom sentit fa possible que les persones trans* es puguin identificar amb el nom sentit que figura a la seva targeta sanitària. També permet que el nom sentit aparegui en substitució del nom que consta en el seu DNI/NIE en determinats documents que es faciliten a les persones trans*, com és el cas del Document d'Alta i Renovació de la Demanda d'Ocupació.”*

En qualsevol cas, atès que es desconeix el model o formulari previst de la declaració responsable esmentada, fem notar que aquesta no hauria de contenir altra informació personal innecessària (com ara informació de salut) de les persones afectades, que no resulti rellevant per a poder participar en el Programa (els efectes del principi de minimització, segons el qual les dades tractades han de ser adequades, pertinents i limitades a allò necessari per a les finalitats del tractament (5.1.c) RGPD)).

Dit això, la consulta es refereix específicament a la **legitimitat (i, si escau, a la necessitat de consentiment)** per a poder sol·licitar a les persones afectades el “nom sentit”, i per tractar aquesta dada, i a si aquesta dada podria considerar-se excessiva.

Com hem vist, la utilització del “nom sentit”, es configura en la normativa aplicable com a una opció de la persona interessada, i no pas com una obligació. Això no només es desprèn de les previsions de l'article 23 de la Llei 11/2014, sinó que, com hem vist, fins i tot quan es

produeix un canvi de sexe a nivell registral (amb canvi posterior del DNI), la persona afectada pot instar també el canvi al nom sentit, o pot conservar el nom originari (art. 2 Llei 3/2007).

També el *“Proyecto de Ley para la igualdad real y efectiva de las personas trans y para la garantía de los derechos de las personas LGTBI”* que es troba en fase de tramitació parlamentària, preveu, el procediment per a la rectificació registral de la menció relativa al sexe, que inclou l’elecció d’un nou nom propi (“nom sentit”) o la possibilitat que l’afectat vulgui conservi el nom que ostenta (art. 39.4).

Als efectes que interessin, la utilització del nom sentit és opcional, als efectes de poder participar en les actuacions d’inserció laboral que duguï a terme la societat municipal.

Si bé la utilització del nom sentit no és imprescindible, estrictament, per a la finalitat de gestionar ajuts d’inserció laboral per a persones trans, atendre la voluntat d’aquestes persones de poder utilitzar el nom sentit, permet donar compliment a la previsió de l’article 23.1 de la Llei 11/2014 i als objectius d’aquesta normativa, això és, que les persones afectades puguin relacionar-se amb l’administració pública de forma coherent amb la seva identitat o expressió de gènere, si així ho volen.

Per tant, les persones afectades han de poder aportar aquesta dada, als efectes de tramitar els ajuts objecte de consulta. D’aquesta manera, i sobre la base jurídica del consentiment de la persona afectada (art. 6.1.a) RGPD), es pot considerar lícit el tractament del nom sentit.

Tenint en compte això, des de la perspectiva de la protecció de dades, no pot considerar-se que el nom sentit sigui una “dada excessiva”, sinó que el seu tractament permet donar compliment a una previsió legal (art. 23.1 Llei 11/2014) i, per tant s’ajustaria al principi de minimització, citat, sempre que es disposi del consentiment de les persones afectades.

En conclusió, a efectes de licitud, no resulta contrari a la normativa de protecció de dades la recollida i tractament per part de la societat municipal, de la dada identificativa relativa al nom sentit, sobre la base jurídica del consentiment de la persona afectada, per a la tramitació del Programa d’ajuts en àmbit laboral (art. 6.1.a) RGPD). El tractament d’aquesta informació personal, en els termes apuntats, tampoc no resulta excessiu, sinó ajustat al principi de minimització (art. 5.1.c) RGPD).

V

Dit això, la consulta també pregunta si es pot garantir *“el canvi de nom en la documentació administrativa”, a excepció de la documentació relativa a tràmits de caràcter oficial, on l’entitat haurà d’utilitzar el nom que consti en la documentació oficial de la persona (...).*”

Segons el **principi d’exactitud**: *“Los datos personales serán: exactos y, si fuera necesario, actualizados; se adoptarán todas las medidas razonables para que se supriman o rectifiquen*

sin dilación los datos personales que sean inexactos con respecto a los fines para los que se tratan” (art. 5.1.d) RGPD).

Cal garantir el principi de seguretat jurídica, en el sentit que la informació personal que pugui constar en un expedient o documentació referida a una persona física, i que pot afectar els drets i interessos d'aquesta. Per això, la informació tractada ha de ser veraç i actualitzada.

En aquest punt cal dir que la normativa de procediment administratiu (LPAC) no estableix aquesta distinció entre “documentació oficial i documentació administrativa”, a la que sembla referir-se la consulta.

Com hem dit, el consentiment de l'afectat pot ser base jurídica suficient per tractar el nom sentit fins i tot si no s'ha produït el canvi registral, atès que la persona afectada ha de poder emprar el nom sentit en les seves relacions amb l'Administració (art. 23.1 Llei 11/2014 i art. 6.1.a) RGPD).

Ara bé, per donar compliment al principi d'exactitud esmentat, i al principi de seguretat jurídica, el responsable haurà de **recollir i tractar no només del nom sentit** (i tractar aquesta dada per a adreçar-se a la persona afectada, si aquesta ho demana, en compliment de la Llei 11/2014), **sinó també la identitat que consti en documents identificatius oficials**, com pugui ser el DNI/NIE o altra documentació acceptada com a mecanisme d'identificació, com el passaport.

En aquest sentit, la normativa regula els sistemes d'identificació dels interessats en un procediment administratiu. En concret, i segons l'article 9.1 de l'LPAC:

*“1. Las Administraciones Públicas están obligadas a verificar la identidad de los interesados en el procedimiento administrativo, mediante la comprobación de su nombre y apellidos o denominación o razón social, según corresponda, que consten en el **Documento Nacional de Identidad o documento identificativo equivalente.**”*

Per tant, per una banda, les persones afectades han de poder relacionar-se amb el nom sentit si ho desitgen, i per altra banda, l'Administració ha de facilitar aquest dret i, alhora, ha d'utilitzar els sistemes d'identificació que preveu l'LPAC.

Altrament, si determinats tràmits s'emeten en base al nom sentit, i d'altres en base a la identitat que consta en documents oficials, podria perdre's la traçabilitat de la informació i, en definitiva, posar en risc l'exactitud de la informació personal de l'afectat.

És a dir, des de la perspectiva de la protecció de dades no hi hauria inconvenient en tractar el nom sentit, sempre que es compti també amb la informació identificativa de la persona afectada que pugui constar en documents oficials (art. 9.1 LPAC), per tal d'assegurar la identificació i, entre d'altres, el principi d'exactitud de la informació i la traçabilitat i, en definitiva, la correcta gestió de l'expedient.

En concret, caldria que el responsable pugui disposar del número de DNI de la persona afectada, i tractar aquesta dada juntament amb el nom sentit, si escau, en els formularis de dades que s'emprin. El número de DNI (que, com hem vist, no varia i sempre es conserva, fins i tot si hi ha hagut canvi registral de dades, ex. art. 6.2 Llei 3/2007), és el que permetrà

al responsable comprovar i acreditar la identitat de la persona afectada, i la vinculació amb el nom sentit.

Disposar, per tant, del DNI, permetria donar compliment a la previsió de l'article 9.1 LPAC en quant a la identificació veraç de la persona, i també donar compliment al dret d'aquesta a emprar el nom sentit.

Sobre això, fem notar que la necessitat de poder identificar adequadament a la persona afectada, queda recollida també en l'article 6.4 de la Llei 3/2007, esmentada, quan es produeix una rectificació registral, en els següents termes:

“3. La nueva expedición de documentos con fecha anterior a la rectificación registral se realizará a petición del interesado, su representante legal o persona autorizada por aquél, debiendo garantizarse en todo caso por las autoridades, organismos e instituciones que los expidieron en su momento la adecuada identificación de la persona a cuyo favor se expidan los referidos documentos, mediante la oportuna impresión en el duplicado del documento del mismo número de documento nacional de identidad o la misma clave registral que figurare en el original.”

VI

En la **segona pregunta** formulada, la consulta també es refereix a si conèixer el nom sentit suposaria el tractament d'informació d'una **categoria especial de dada**.

Segons l'article 9.1 RGPD: *“1. Quedan prohibidos el tratamiento de datos personales que revelen el origen étnico o racial, las opiniones políticas, las convicciones religiosas o filosóficas, o la afiliación sindical, y el tratamiento de datos genéticos, datos biométricos dirigidos a identificar de manera unívoca a una persona física, datos relativos a la salud o datos relativos a la vida sexual o las orientaciones sexuales de una persona física.”*

Entenem que la consulta s'està referint, per una banda, a si es tracta d'una dada relativa a la salut de les persones, o, per altra, si es pot considerar una dada relativa a la seva vida sexual o orientació sexual.

Segons l'article 4 de la Llei 3/2007, esmentada:

“La rectificación registral de la mención del sexo se acordará una vez que la persona solicitante acredite:

a) Que le ha sido diagnosticada disforia de género.

La acreditación del cumplimiento de este requisito se realizará mediante informe de médico (...).

b) Que ha sido tratada médicamente durante al menos dos años (...).”

En base a l'article 4 de la Llei 3/2007, el procediment registral per incorporar el nom sentit en documents oficials, exigeix la prèvia aportació de dades mèdiques de l'afectat (diagnosi de disfòria o existència de tractament mèdic de dos anys).

Ara bé, als efectes que interessin, el fet que s'incorpori el nom sentit a la documentació relacionada amb el Programa d'ajuts referit a la consulta, no aporta cap informació concreta sobre l'estat de salut física o mental de les persones, sinó que únicament és una dada relativa a la identitat de gènere d'aquella persona.

En la mateixa línia, fem notar que, segons l'article 23.4 de la Llei 11/2014: *“Les persones transgènere i les persones intersexuals s’han poder acollir al que estableix aquesta llei sense que calgui cap diagnòstic de disfòria de gènere ni cap tractament mèdic.”*

A més, la Instrucció de 23 d'octubre de 2018, de la Direcció General dels Registres i del Notariat, sobre canvi de nom al Registre Civil de persones transsexuals preveu que la possibilitat de fer un canvi de nom registral sense l'aportació d'informació de salut. Així, l'apartat 1 disposa el següent:

*“1. En el supuesto de que un mayor de edad o un menor emancipado solicitara el cambio de nombre, para la asignación de uno correspondiente al sexo diferente del resultante de la inscripción de nacimiento, **tal solicitud será atendida**, con tal de que ante el encargado del Registro Civil, o bien en documento público, **el solicitante declare** que se siente del sexo correspondiente al nombre solicitado, **y que no le es posible obtener el cambio de la inscripción de su sexo en el Registro Civil**, por no cumplir los requisitos del art. 4 de la Ley 3/2007, de 15 de marzo, reguladora de la rectificación registral de la mención relativa al sexo de las personas.”*

En la mateixa Instrucció es recorda que: *“Asimismo, la Jurisprudencia de nuestro Tribunal Supremo ha sido constante en la línea de flexibilizar la interpretación y requisitos para la autorización del cambio de sexo y de nombre. Así, la Sentencia de 17 de septiembre de 2007, de la sala de lo Civil, posteriormente seguida por otras varias (28 de febrero y 6 de marzo de 2008, 22 de junio de 2009, etc.) apuntan a la prevalencia de los factores psicosociales sobre los morfológicos para la determinación del sexo, y la facultad del individuo de conformar su identidad sexual de acuerdo con sus sentimientos profundos (...).”*

També resulta d'interès la Resolució 2048 (2015) de l'Assemblea parlamentària del Consell d'Europa (22.05.2015), que posa en valor les regulacions en països europeus, basades en el principi d'autodeterminació de gènere, que no requereixen procediments llargs i complexos o la necessitat de disposar d'informes mèdics o psiquiàtrics, i també el reconeixement d'un dret a la identitat de gènere (apartats 4 i 5).

El Consell d'Europa insta els Estats a desenvolupar procediments ràpids, transparents i accessibles, basats en l'autodeterminació, per canviar el nom i el sexe registrat de les persones transgènere en certificats de naixement, carnets d'identitat, passaports, certificats educatius i altres documents similars; a posar aquests procediments a disposició de totes les persones que vulguin utilitzar-los, independentment, entre d'altres, de l'estat mèdic o de salut (apartat 6.2.1).

Així mateix, el Consell d'Europa insta els Estats a abolir l'exigència de “tractaments mèdics obligatoris, així com un diagnòstic de salut mental, com a requisit legal necessari per reconèixer la identitat de gènere d'una persona en les lleis que regulen el procediment per canviar el nom i el gènere registrat” (apartat 6.2.2).

Així mateix, l'article 39.3 del Projecte de Llei estatal esmentat, actualment en fase de tramitació parlamentària, disposa que: *“El ejercicio del derecho a la rectificación registral de la mención relativa al sexo en ningún caso podrá estar condicionado a la previa exhibición de informe médico o psicológico relativo a la disconformidad con el sexo mencionado en la inscripción de nacimiento, ni a la previa modificación de la apariencia o función corporal de la persona a través de procedimientos médicos, quirúrgicos o de otra índole.”*

És a dir, la normativa rellevant (art. 23.4 Llei 11/2014, Instrucció de 23 d'octubre de 2018, Resolució 2048 (2015) del Consell d'Europa, o el Projecte de Llei esmentat), preveu que cal desvincular la identitat de gènere, com a concepte, de la condició mèdica dels afectat.

En aquest context, als efectes que interessin, sembla clar que el “nom sentit”, com a dada identificativa referida, exclusivament, a la identitat de gènere de les persones trans, no dona informació sobre les condicions de salut física i mental d'aquestes persones.

D'igual manera, el nom sentit, com a dada relativa a l'expressió de gènere o la identificació amb un gènere per part de la persona que demana ser identificada amb aquest nom, tampoc no comporta donar a conèixer cap informació concreta sobre la vida sexual o sobre la orientació sexual d'aquesta persona.

Per tot l'exposat, el nom sentit, com a dada identificativa que es refereix específicament a la identitat o expressió de gènere d'una persona, no sembla que s'hagi de considerar com una informació de categories especials de dades (9.1 de l'RGPD).

Qüestió diferent és que aquesta informació, juntament amb la resta d'informació personal que l'entitat que formula la consulta podria tractar, no només de persones del col·lectiu trans, sinó també d'altres col·lectius (persones en situació de vulnerabilitat, en situació d'atur de llarga durada, dones en situació de violència de gènere, dones monoparentals...) pot comportar el tractament de dades de persones amb situacions personals d'especial vulnerabilitat o en risc de discriminació.

En aquest sentit, com ha apuntat aquesta Autoritat abastament, la informació de persones en situació d'especial vulnerabilitat s'ha de tractar de forma especialment curosa, pel que fa a l'aplicació dels principis i garanties de la normativa de protecció de dades, atesa l'afectació pels drets i interessos d'aquestes persones.

VII

La **tercera pregunta** formulada planteja si és necessari que, dins de la potestat d'autoorganització que té l'Ajuntament, reconeguda a l'article 4.1.a) de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local (LBRL), es dicti un decret de naturalesa organitzativa per donar compliment a l'article 23 de la Llei 11/2014. La consulta cita alguns exemples, com ara un Decret d'alcaldia d'un altre Ajuntament en relació amb el reconeixement del nom sentit.

La legislació de règim local atribueix als ens locals territorials, en l'àmbit de les seves competències, la potestat d'autoorganització (LBRL) i article 8.1.a) del Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, aprovat pel Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, (en endavant, TRLMRLC). En aquest sentit, l'article 246 del TRLMRLC estableix que els ens

locals tenen plena potestat per a constituir, organitzar, modificar i suprimir els serveis de llur competència, d'acord amb el que estableix la legislació de règim local i altres disposicions aplicables.

També afegim que, segons l'article 129.1 de l'LPAC: *“En el ejercicio de la iniciativa legislativa y la potestad reglamentaria, las Administraciones Públicas actuarán de acuerdo con los principios de necesidad, eficacia, proporcionalidad, seguridad jurídica, transparencia, y eficiencia. (...)”*

Cal afegir que, segons l'article 1.2 LPAC:

“2. Solo mediante ley, cuando resulte eficaz, proporcionado y necesario para la consecución de los fines propios del procedimiento, y de manera motivada, podrán incluirse trámites adicionales o distintos a los contemplados en esta Ley. Reglamentariamente podrán establecerse especialidades del procedimiento referidas a los órganos competentes, plazos propios del concreto procedimiento por razón de la materia, formas de iniciación y terminación, publicación e informes a recabar.”

Així, la normativa de procediment administratiu limita la via del desenvolupament reglamentari a determinats aspectes, i condicionats als principis de necessitat i eficàcia, sense que hagi de ser una opció generalitzada ni necessària en tots els casos.

Així, sens perjudici que en d'altres supòsits un Ajuntament pugui considerar adient concretar, per la via de la potestat reglamentària que li atorga la normativa, les condicions d'un determinat tractament de dades personals quan concorrin aquests elements, val a dir que aquesta concreció -en aquest cas, emetre un decret d'alcaldia-, no seria en principi un requeriment de la normativa de protecció de dades (RGPD i LOPDGDD), ni sembla necessari en el cas que ens ocupa.

El que resulta exigible al responsable del tractament és la correcta aplicació dels principis i garanties de la normativa de protecció de dades (art. 5 RGPD), així com l'aplicació de les mesures tècniques i organitzatives adequades que garanteixin que, per defecte, només es tracten les dades personals necessàries per a les finalitats de cada tractament (art. 32 RGPD).

En conclusió, la normativa de protecció de dades no estableix un mecanisme normatiu concret que s'hagi d'utilitzar per a aplicar aquesta normativa. Al menys, no en els termes de resultar exigible, en el cas que ens ocupa, dictar un decret d'alcaldia sobre el tractament de dades en qüestió.

VIII

La **quarta pregunta** formulada, planteja si els afectats *“han d'acreditar la situació mitjançant l'exhibició de la targeta sanitària o, per exemple, la signatura d'una declaració responsable?”*.

Com ha quedat dit, la pròpia normativa reguladora del Programa a què es refereix la consulta (art. 5 Resolució EMT/2340/2022), ja estableix que les persones trans que podrien

rebre un ajut o demanar participar en el Programa, hauran d'acreditar la condició de persona trans (que seria el que permetria participar en aquesta línia d'ajuts, a banda d'acreditar la situació d'atur), mitjançant una "declaració responsable" (art. 69.1 LPAC, esmentat).

Tenint en compte, doncs, que les persones interessades hauran de presentar una declaració responsable, no sembla que hi hagi obstacle, des de la normativa de protecció de dades, per fer constar en la mateixa declaració responsable que preveu la dita Resolució, quin és el nom sentit que la persona afectada vol que s'empri per part de l'Administració.

A banda d'això, també es planteja si la TSI podria servir per acreditar la situació de la persona trans.

En línia amb les previsions de l'article 23.1 de la Llei 11/2014, esmentada, diverses administracions han implantat la possibilitat d'aportar una declaració responsable per tal de deixar constància del nom sentit, en relació amb la tramitació de qüestions diverses.

A tall d'exemple, segons la informació disponible (https://web.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/Targeta_amb_nom_sentit), l'Administració de la Generalitat ha habilitat la possibilitat d'emetre un certificat, com a document que permet certificar que el DNI/NIE, o el passaport, i el llibre de família, correspon a la persona trans.

En qualsevol cas, i com ha quedat exposat anteriorment, cal tenir en compte les exigències que es deriven de l'article 9.1 LPAC en relació amb la identificació dels ciutadans en procediments administratius. Així, no sembla que l'aportació de la TSI que incorpora el nom sentit (i que pot ser un mecanisme vàlid de relació de l'afectat amb l'administració en d'altres contextos), pugui substituir l'aportació del DNI com a document acreditatiu de la identitat de la persona, als efectes de la consulta formulada. No només això, sinó que, com ha quedat dit, el DNI és el que permetrà comprovar la identitat de la persona que vol utilitzar el nom sentit, i mantenir la traçabilitat de la informació.

Per tant, als efectes que ara ens ocupen, resulta necessari que el responsable reculli no només el nom sentit de la persona, sinó, al menys, el número de DNI (i pugui comprovar que aquest es correspon amb la persona afectada), per tal de donar compliment tant a les exigències de l'LCAP com a l'article 23.1 de la Llei 11/2014.

Tenint en compte això, en aquells casos en què encara no s'hagi produït el procediment de canvi de sexe i/o de nom previst a la Llei 3/2007 (cas en el qual la persona afectada ja disposaria del seu DNI amb el nom sentit incorporat), l'aportació d'un document oficial (art. 9.1 LPAC), resulta necessari, des de la perspectiva de la protecció de dades, per acreditar la identitat de la persona afectada i, a partir d'aquí, poder utilitzar el nom sentit en el cas que ens ocupa.

Per tant, si s'utilitza, com apunta la consulta, una declaració responsable, aquesta hauria d'incorporar el nom sentit de la persona i, al menys, el número del DNI, per poder confirmar la identitat de la persona a efectes administratius (art. 9.1 LCAP).

Pel que fa a les recomanacions (pregunta quarta), recordem que la societat municipal, com a responsable del tractament (art. 4.7 RGPD) té el deure de donar compliment als principis i garanties previstos a la normativa de protecció de dades en relació amb aquest tractament, en aplicació del principi de responsabilitat proactiva (art. 5.2 RGPD).

Com s'ha apuntat, el tractament de dades que ens ocupa pot afectar persones en situació de vulnerabilitat, com s'explicita, entre d'altres, en la base 6 de l'annex 1 de l'Ordre EMT/176/2021, de 9 de setembre, i en la mateixa Resolució EMT/2340/2022, citada.

Com ha fet avinent aquesta Autoritat (CNS 56/2021, CNS 28/2021, 16/2021, o CNS 45/2020, entre d'altres), el tractament de dades de col·lectius vulnerables, més enllà que algunes de les dades tractades siguin dades de categories especialment protegides (art. 9.1 RGPD) o siguin d'altres categories, requereix una especial atenció i cura per part dels responsables i la resta d'intervinents, en relació amb l'aplicació dels diferents principis i obligacions, com ara donar compliment al deure d'informar als afectats, entre d'altres (art. 12 RGPD).

D'altra banda, ja ens hem referit a la necessitat de disposar de les dades identificatives (dades registrals) de la persona afectada, que puguin constar en els documents oficials, i no únicament del nom sentit, a efectes de donar compliment al principi d'exactitud de les dades.

A més, segons el principi d'integritat i confidencialitat: *“Los datos personales serán: tratados de tal manera que se garantice una seguridad adecuada de los datos personales, incluida la protección contra el tratamiento no autorizado o ilícito y contra su pérdida, destrucción o daño accidental, mediante la aplicación de medidas técnicas u organizativas apropiadas”* (art. 5.1.f) RGPD)).

Com ha quedat dit, el tractament de dades que ens ocupa -i no només, o de forma aïllada, la informació relativa a la identitat de gènere dels usuaris de la societat municipal-, comporta tractar informació personal de persones que poden trobar-se en situacions d'especial vulnerabilitat.

A més, recordem que el mateix article 23.2 de la Llei 11/2014 disposa que: *“Les administracions públiques de Catalunya han de vetllar, en qualsevol de llurs procediments, pel respecte a la confidencialitat de les dades relatives a la identitat de gènere de les persones beneficiàries d'aquesta llei.”*

Per tant, cal tenir en compte la naturalesa de la informació tractada, i fer la corresponent anàlisi de riscos per tal d'establir les mesures de seguretat que cal aplicar respecte d'aquesta informació (art. 32 RGPD).

Finalment, fem un recordatori respecte l'especial cura que s'exigeix als responsables del tractament de dades de persones en situació de vulnerabilitat, com podria ser el cas que ens ocupa, en relació amb l'activitat subvencional en règim de concurrència competitiva (articles 94 TRLFPC i 22 LGS)

Així l'article 20.8 lletra b) de la LGS preveu que la normativa reguladora de la convocatòria pot restringir la publicació quan aquesta pugui ser contrària al respecte i salvaguarda de l'honor, a la intimitat personal o familiar de les persones físiques (Llei Orgànica 1/1982).

Així mateix, segons l'article 15 de la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació i bon govern: *“En el cas de subvencions i ajuts públics atorgats per motius de vulnerabilitat social, s'ha de preservar la identitat dels beneficiaris”.*

Recordem doncs que aquesta limitació s'ha d'aplicar en qualsevol cas, ja que la difusió de dades de persones en diferents situacions de vulnerabilitat, com pot ser el cas de les persones ateses pel Programa Treball i Formació, comporta, des del punt de vista de la protecció de dades, una afectació molt directa sobre el dret a la privacitat d'aquestes persones.

Conclusió

1.- Atès que la normativa insta l'Administració pública a facilitar l'ús del "nom sentit" per part de les persones trans (art. 23.1 Llei 11/2014), el tractament d'aquesta dada no resulta excessiu als efectes del principi de minimització (art. 5.1.c) RGPD), i pot resultar lícit si es du a terme sobre la base jurídica del consentiment de la persona afectada (art. 6.1.a) RGPD).

Això sens perjudici que s'hagi de tractar també la informació identificativa de la persona afectada que consta en documents oficials (DNI/NIE o passaport), per tal d'assegurar la identificació i, entre d'altres, el principi d'exactitud de la informació i la seva traçabilitat.

2.- El tractament del "nom sentit", com a dada identificativa relativa a la identitat o expressió de gènere d'una persona física no implica, en principi, el tractament dades de categories especials (art. 9.1 RGPD).

3.- No es desprèn de la normativa aplicable (art. 1.2 LCAP) i la normativa de protecció de dades, que sigui exigible un decret d'alcaldia sobre el tractament de dades objecte de consulta.

4.- Cal donar compliment als principis i obligacions de la normativa de protecció de dades, especialment, als principis d'exactitud, integritat i confidencialitat de les dades.

En cas que l'aportació del nom sentit s'articuli a través d'una declaració responsable, caldria fer-hi constar el nom sentit, així com l'aportació del DNI/NIE o passaport com a document acreditatiu de la identitat de la persona.

Barcelona, 10 de novembre de 2022